

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIII. Occurritur argumentis Adversariorum objectionibus ex
Scriptura & Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

legato diligenter perpenderit, & ibidem c. 9. §. 2. consuluerit, dicentem: *Qui ergo perpetraret fornicationem, usuram, simoniam, mendacium, vel consentiret in illicitam carnis delectationem, & huiusmodi, ex ignorantia nesciens esse peccata, non excusatur à damnatione.* Deleat proinde Terillus id quod numero 11. scribit: *Constans antiquorum Theologorum, & quidem præcipuorum opinio est, quòd absque actuali advertentia de malitia peccati, nullum committatur peccatum mortale.* Perpicua namque S. Thomæ, aliorumque Veterum pro assertione nostræ testimonia Terillianæ istius assertionis falsitatem manifestè demonstrant.

115 Respondeo 2.º. illam Veterum doctrinam nihil contra assertionem nostram facere. Quia inordinatos illos concupiscentiæ motus, ad quos ratio non advertit, à peccato solùm excusat, dum exurgunt absque causa eorum voluntariè & culpabiliter posita, cumque tali advertentiæ defectu, ut defectus iste non sit culpabilis in ejusmodi causa. In qua si voluntarius sit, culpabilisque, sicut & isti motus, eos à peccato nulla excusavit Antiquitas. Quia tunc non deest perfectus consensus, & advertentia interpretativa. Quæ (secundùm antiquos Doctores) sola sufficit.

116 Objicies 4.º. cum eodem: ut inadvertentia, sicut & ignorantia, voluntaria sit in causa, in ea debet esse prævisa, in specie, vel in genere, distinctè vel confusè. Cum de ratione voluntariè sit, quòd procedat ab intrinseco, cognoscente singula, in quibus est actio.

Respondeo distinguendo antecedens: in ea debet esse prævisa formaliter & actu, nego: formaliter, vel virtualiter, seu interpretativè, concedo. Virtualiter autem, seu interpretativè prævideri censetur, dum prævideri potest & debet, estque culpa hominis quòd formaliter & actu non prævideatur, uti docet S. Thomas 1. 2. q. 6. a. 3. ad 3. Hic proinde militat quod Almainus tradit in Moral. c. 1. in fine: *Sine formali cognitione non potest esse voluntarium formaliter; sed bene virtualiter & interpretativè.*

117 Objicies 5.º. Inadvertentia ad actum, facit actum involuntarium & inimputabilem. Ergo inadvertentia ad malitiam, facit malitiam similiter involuntariam & inimputabilem.

Respondeo antecedens esse verum, si inadvertentia ad actum nec directè nec indirectè voluntaria sit: secus si voluntaria sit directè vel indirectè, ut perspicuum est in eo, qui absque debita præcautione, inadvertenter occidit hominem, putans occidere feram; vel inadvertenter alienam incendit domum, ejaculando in avem, stramineo illius tecto insidentem, quòd stramineum esse non advertit; siquidem voluntariè occidit, & incendit, licet inadvertenter.

118 Objicies 6.º. Quando advertentia minuitur, peccatum minuitur. Ergo quando advertentia simpliciter, seu totaliter aufertur, peccatum simpliciter, seu totaliter aufertur. Sic enim se

haber simpliciter ad simpliciter, sicut secundum quid ad secundum quid.

Respondeo negando consequentiam, intellectam de advertentia actuali. 1.º. quia hæc simpliciter necessaria non est ad peccatum, sed sufficit virtualis & interpretativa. Objectum verò axioma procedit in simpliciter necessariis. Neque enim sequitur, minor est commoditas, eundi Coloniam equo, quam rhedâ. Nulla ergo est commoditas eundi Coloniam, si nullus equus habeatur: utpote ad commoditatem istam simpliciter haud necessarius. 2.º. simpliciter & totaliter non tollitur advertentia, dum advertendi debitum manet, & potentia, estque culpa hominis, quòd actu non advertat, uti docet S. Thomas 1. 2. q. 6. a. 7. ad 3. Eò quòd utique tunc haud tollatur advertentia virtualis & interpretativa. Quæ ad peccatum sufficit.

Objicies 7.º. Ad peccandum requiritur 119 libertas à necessitate, possibilitateque divina servandi mandata. Igitur necessaria est Dei mandatorumque ipsius cogitatio. Utpote quæ deficiente, non adest gratia sufficiens (hanc enim necessariò præcurrit aliqua servandi mandati divini, cavendique peccati cogitatio) sine gratia verò sufficiente non adest libertas à necessitate peccandi, nec possibilitas divina mandata servandi.

Respondeo ad peccandum requiritur libertatem à necessitate absoluta, antecedente & involuntaria; non à necessitate ex suppositione, consequente & voluntaria. Defectum proinde gratiæ sufficientis provenientem ex culpa & voluntate propria, non præjudicare libertati ad peccandum necessaria; nec mandata Dei reddere impossibilia, impossibilitate absolutâ, antecedente & involuntariâ, sed impossibilitate ex suppositione, consequente & voluntariâ. Quam doctrina Sanctorum excusare negat à peccato. Confer ea quæ dixi lib. 9. cap. 24. 25. & seqq.

CAPUT XIII.

Occurritur Adversariorum objectionibus ex Scriptura & Patribus.

PRIMò objiciunt illud Joan. 9. *Si cæci esse. 120 tis, non haberetis peccatum.*

Respondeo cum Augustino ad illum locum, genuinum sensum esse, *si cæci essetis, id est (inquit Augustinus) si vos cacos adverteretis, si vos cacos diceretis, & ad Medicum curreretis... non haberetis peccatum: quia veni ego auferre peccatum. Nunc verò dicitis, quia videmus. Et idèd peccatum vestrum manet: Quare? quia dicendo, videmus, Medicum non queritis, in cecitate vestra remanetis.* Est autem cecitas ipsa peccatum, ut antè dixit. Et idèd Salvator Matth. 15. ait: *Si cacus caco ducatum præstet, ambo in foream cadunt.* Quibus verbis terret non solùm cacum sequentem, sed & cacum ducentem.

Secundò

121 Secundò obijciunt illud Joan. 15. *Si non venissem, & locutus eis fuisset, peccatum non haberent, utique infidelitatis, quo in Christum non crediderunt.* Unde arguitur sic: infidelis excusatur à peccato infidelitatis ex defectu auditus. Similiter ergo peccator à quocumque peccato excusatur ex defectu advertentia.

Respondeo ex facto illo testimonio confici ignorantiam juris divini positivi, v. g. de credendo in Christum, à peccato excusare, si sit involuntaria. Et idem esset de ignorantia cuiuscumque alterius juris, si foret involuntaria. Sed talem non esse ignorantiam nec inadvertentiam peccatorum, de quibus agimus.

122 Tertio obijciunt illud Rom. 5. *Usque ad legem peccatum in mundo erat; sed peccatum non imputabatur cum lex non esset.*

Respondeo cum Augustino in exposit. quarund. proposit. ex epist. ad Rom. proposit. 28. Apostolum non dicere, quòd usque ad legem (per quam est cognitio peccati, ut Apostolus ait ibidem c. 3.) peccatum non erat, sed non imputabatur, id est non apparebat, non manifestabatur, non cognoscebatur, nec peccatum esse reputabatur ab hominibus excæcatis, in quibus ratio naturalis fuerat vitis obfucata. Imputabatur tamen à Deo, etsi non tam graviter ante, quàm post legem; eò quòd ante legem scriptam magis foret excusabile. Quo sensu S. Thomas lect. 3. in cap. 10. ad Hebr. dicit, quòd ante notitiam peccati per legem, peccatum nostrum à Deo nobis non imputabatur, ad tam grandem utique culpam, non absolute. Alijs sibi contradiceret lect. 4. in cap. 5. ad Rom. ubi ait, quòd falsa erat reputatio hominum, ante legem existimantium, quòd peccatum non imputabatur, quasi à Deo puniendum.

123 Quarto obijciunt Augustinum lib. 3. de lib. arb. c. 19. dicentem, quòd peccatum, quòd proprie vocatur peccatum, libera voluntate ab scientie committitur.

Respondeo, sicut Augustinus, dum ad peccatum contra jus naturale requirit voluntarium, requirit voluntarium voluntate facti, non voluntarium formaliter voluntate peccati (uti videre est l. 1. retract. c. 15.) sic dum ad peccatum illud scientiam requirit, non requirit scientiam formalem & actualem peccati, sed facti, seu actus; peccati verò non nisi formalem, vel virtualem, seu interpretativam. Cum ipsemet ex Scriptura probet, peccari per ignorantiam.

124 Quintò obijciunt Chrysofomum homil. 13. in cap. 7. ad Rom. universaliter requirere scientiam malitia ad rationem peccati. *Nemo enim (inquit) pra ignorantia peccavit.*

Respondeo 1º. injurios esse Chrysofomo, qui hoc ipsi tribuunt, quòd sine errore, imò sine hæresi dici nequit; nulla utique dari peccata ignorantia, sive ex ignorantia: cum homil. 11. in cap. 4. prioris ad Corinth. ad illa verba: *Nihil mihi conscius sum, sed non in*

hoc justificatus sum (Edit. Basileensis anni 1539.) dicat, quòd accidit hominem in quibusdam peccare, quæ peccata esse ignorat. Quod & tradit in cap. 9. epist. ad Hebr.

Respondeo proinde 2º. Chrysofomum, 125 loco objecto, id dicere de ignorantia seu inadvertentia prorsus involuntaria, quæque rationem omninò prævenit. De ea namque procedunt illa Apostoli verba, quæ ibi explananda suscepit: *Quod enim ago, non intelligo.* Procedunt (inquam) de concupiscentia motibus rationem omninò prævenientibus. In quibus certum est neminem peccare, sicut nec per ignorantiam omninò invincibilem. Nam, ut ait ferm. 106. to. 5. *si ignoras quæ sciri nequeunt, aut cognoscis, malitia vacabis.*

Sextò obijciunt S. Thomam quodlib. 3. a. 126 8. dicentem: *Cum aliquis nescit fornicationem esse peccatum, voluntarie quidem facit fornicationem, sed non voluntarie facit peccatum.*

Respondeo S. Thomam solum ibi velle, quòd talis voluntarie fornicando, nesciens in eo se peccare, non faciat peccatum voluntarie voluntario formali & directo, sed dumtaxat virtuali interpretativo & indirecto. Neque enim ipsum S. Doctor à peccato formali excusat. Cum ibidem a. 10. dicat, *ignorantiam juris non excusare à peccato.* Et 3. p. q. 80. a. 4. ad 5. dicat, eum per culpam suam non habere conscientiam sui peccati, qui eam non habet, quia per ignorantiam juris, quæ non excusat, reputat non esse peccatum, quòd est peccatum, puta si aliquis fornicator reputaret simplicem fornicationem non esse peccatum mortale. Similiter quodlib. 8. q. 6. a. 15. *Quandoque error conscientia non habet vim absolvendi, vel excusandi, quando scilicet ipse error... procedit ex ignorantia ejus, quòd quis scire tenetur, & potest, sicut si crederet fornicationem simplicem esse peccatum veniale. Et tunc, quamvis crederet se peccare venialiter, non tamen peccaret venialiter, sed mortaliter.* Et 1. 2. q. 19. a. 6. *Si ratio vel conscientia erret errore voluntario, vel directe, vel propter negligentiam, habitusve corruptos, quia est error circa id quòd scire tenetur: tunc talis error rationis, vel conscientia, non excusat, quin voluntas concordans rationi vel conscientia sic erranti sit mala... puta si ratio errans dicat quòd homo tenetur ad uxorem alterius accedere, voluntas concordans huic rationi erranti est mala. Eò quòd error iste proveniat ex ignorantia legis Dei, quam scire tenetur.* Denique q. 17. verit. a. 4. Et 2. 2. q. 154. a. 2. dicit contigisse quidem, quòd fornicatio apud Gentiles non reputabatur illicita, sicut nec latrocinia, nec peccata contra naturam; sed hoc contigisse propter corruptionem naturalis rationis. Non proinde inculpabiliter.

CAPUT XIV.

Peccata, quæ peccator committit ex ignorantia vel inadvertentia culpabili, sunt per se